

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. An casus dubius, si contineatur in Bulla Cœnæ, possit absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato? Ex quo deducitur, quod casus dubius non censetur reservatus. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

iste ergo manet poenitens absolutus ab excommunicatione. Porro validam fuisse ab initio abolutionem durante dubio negari non potest, quia alioquin ille sic absolutus non esset capax suffragiorum, aut beneficiorum; imò nec licite Sacramentorum, nisi per accidens propter ignorantiam, quæ omnia absurda sunt. Denique si semel ablata est censura, eo ipso cessavit reservatio peccati, quod reservatum erat ratione censura; nec potest redire reservatio non redeunte ipsa censura.

5. Hinc constat responsio ad rationem dubitandi supra positam: dicimus enim Sacerdotem inferiorem absolvere quidem ab excommunicatione, quam Hæreticus v. g. incurerat, & quæ reservata erat secundum se; sed cessavit reservatio propter dubium adveniens, in quo dubio suspenditur reservatio; ita tamen, ut si durante illo dubio non absolvatur poenitens, postea cessante dubio redeat reservatio, & iam non possit absolvi ab inferiore. Nam reservatio non est sicut excommunicatio, quæ non redit sine nova culpa, sed est ablatio potestatis, quæ potestas dari potest pro aliquo tempore vel circumstantia, & auferri potest, ut fit tempore Iubilæi, quo cessat reservatio, & transacto illo tempore redit pro iis, qui noluerunt lucrari Iubilæum. Sic enim auferitur quamdiu durat dubium, atque idè tunc censura & peccatum possunt auferri ab inferiore, cessante autem dubio redit reservatio, si non fuit data absolutio tempore præcedenti. Et hæc omnia docet Lugo *loc. cit.* quæ secundum ipsius mentem dicta esse volo.

RESOL. XLI.

An quando quis confessus est peccatum dubium, si postea certo comperit esse reservatum, teneatur illud confiteri cum Confessario habente potestatem circa reservata?

Et supponitur in reservatione non includi peccata dubia.

Et an saltem teneatur confiteri supra dictum tale peccatum tanquam certum apud quemcumque ordinarium Confessarium? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 7. 2.

Sup. hoc quod hic supponitur in Ref. seq. & in aliis eius primæ not. Sup. hoc lege doctrinam §. 1. annot. seq.

Contrarium lege ex Lugo in Ref. præterita §. Ad secundum, & in aliis not. primæ præcitat. §.

§. 1. **S**uppono in reservatione non includi peccata dubia, ut, me citato, rectè observat Aversa *de sacram. Pœnit. quest. 17. sect. 2.* Imò ego puto, quòd si post factam confessionem, & acceptam abolutionem de tali peccato dubio certior fiat poenitens de suo peccato, non teneri de eo amplius confiteri apud superiorem, vel alium ministrum habentem facultatem super casus reservados; non quia non teneatur iterum confiteri tale peccatum tanquam certum, nam teneatur illud confiteri, sed quia poterit apud quemcumque ordinarium Confessarium de illo confiteri, & absolvi. Et ita hanc sententiam tenet Aversa *vbi supra*, & ante illum Cardinalis Lugo *de sacram. Pœnit. dispnt. 20. sect. 2. num. 20.*

RESOL. XLII.

An dubitans, utrum casus sit reservatus, possit illum Confessarius absolvere?

Et an possit reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata? Ex part. 4. tr. 3. Ref. 4.

Sup. hoc supra in Resol. 39. §. Nota etiam cursum in principio,

§. 1. **N**egatiuè respondet Armilla; Freitas, & Corduba, quos citat Sanchez *vbi infra*, quia hæc pars tutior est, & est solius habentis potestatem absolventi à reservatis, iudicare an casus reservatus sit.

2. At ego contrariam sententiam teneo cum S2 & in *verb. casus reservari, num. 5.* Ochagavia *de sacram. Pœnit. tract. 2. q. 1. 3. num. 8.* Hurtado *de sacram. tom. 1. diff. 1. 1. de pœnit. dub. 6.* Homobono *in consult. cap. conscient. vol. 2. part. 5. respons. 87.* Fillucio *tom. 2. tract. 2. 1. cap. 4. n. 172.* & Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 5. num. 15.* & alii quos citat, & sequitur nouissimè Laurentius Portel *in dubijs regularium, verb. casus reservati num. 7.* vbi sic ait: Si fit in dubio quòd casus sit reservatus, præsumitur non reservatus, & potest absolvi tanquam non reservatus. Ita ille; & ratio est, quia reservatio est odiosa, per consequens strictè interpretanda.

3. Verùm hanc sententiam Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 74.* limitat, nisi esset præsumptio fori externi pro illius delicti admitti veritate, quia stante hac præsumptione, est pro certitudine delicti possessio, & illi præsumptio est in vtroque foro standum, cum contraria veritas non constat, v. g. hæresis externa reservatur, quando etiam mente ita sentitur, dubius autem eam profertens est, an ita mente sentierit, vel an mente ita sentienti protulerit exterius animo eius asserendæ, & sic fit verè externa, ac proinde reservata, an solius ioci animo censetur in hoc dubio reservata, quia cum verba sint naturaliter signa intentionis, & nullus præsumat dicere quod in corde non habet, nec aliter quam in eo habet, præsumptio est ac possessio in hoc dubio ut hæresis illa processerit exterius ex vero consensu interiori in illam. Sic Sanchez.

4. Non reticeam tamen nouissimè aduersus illum insurgere Thomam Merollam *in disp. Theol. tom. 2. disp. 3. cap. 1. dub. 2. coroll. 2. 3. num. 370.* vbi impugnat supradictam Sanchez limitationem; existimat enim casum non censeri reservatum, nisi certò constet de reservatione, nec satis esse quòd præsumatur reservatus, quia cum reservatio sit odiosa, & idè strictè interpretanda quando Prælati reservat sibi, v. g. hæresim, debet intelligi de peccato hæresis certo, & non tantum præsumpto; & confirmatur hoc à simili, nam quamvis quando quis est certus, se emisisse votum castitatis, sed dubitat an habuerit animum se obligandi, teneatur castitatem seruari, quia possessio, ac præsumptio stat pro illo voto castitatis; nihilominus tale votum non censetur Pontifici reservatum, ut concedit ipse Sanchez *lib. 4. cap. 40. n. 26.* & cap. 44. num. 3. Et hoc non alia ratione nisi quia, cum reservatio sit odiosa, restringenda est ad casus certos; ergo eadem ratione dicendum est in casu nostro: hæc omnia Merolla *loc. cit.* sed sententiam Sanchez nouissimè tenet Alphons. de Leone *de potest. confess. part. 1. recollect. 15. n. 25.* verùm utramque sententiam ego puto probabilem esse.

5. Notandum est etiam hic obiter, posse reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata, quod fuse probat nouissimè Turrianus *in selectis dispnt. part. 1. disp. 38. dub. unico.*

RESOL. XLIII.

An casus dubius, si comineatur in Bulla Cene, possit absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato?

Ex quo deducitur, quod casus dubius non censetur reservatus? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 10. aliàs 8.

§. 1. **P**robabiliter affirmatiuè respondet Pater Pelizzarius *in Mon. Regul. tom. 1. tractatu 6. ca. 1. sect. 2. sect. 1. n. 16.* vbi sic asserit: Quares, an pœnitentia lata in Decreto Clementis contra absolventes à casibus

causibus Bullae Cœnæ incurrantur in casu, quo quis absoluitur à casu, de quo dubitat eum contineri in ipsa Bulla? Respondetur videri non incurrere, attento Decreto moderatorio posteriori eiusdem Clementis ad eundem effectum edito. Ita viri Docti à me consulti, & constat ex eo, quod casus reservatus in dubio non est reservatus, nisi iure positivo aliter statuatur in posteriori autem Decreto Clementis VIII. te lati super absolutionem reservatorum, nulla fit mentio de casibus Bullae Cœnæ dubiis, sicuti fiebat in priori Decreto; quod proinde dicendum est mortuam fuisse etiam quoad praefatos casus dubios dictae Bullae. Ita ille, Et post illum notissime idem sentit Carolus de Baucio in Miscellaneis casuum conscientiae, tom. 2. opuscul. 2. quæst. 138. ubi docet, quod licet sit cautum in iure quod casus dubij in Bulla Cœnæ Domini non possint absolvi, vt patet ex sacra Congregatione Episcoporum, & regulatum de mente Clementis VIII. quando reuocantur casus reservati ab ordinario loci Regularibus, & aliis privilegiatis; tamen idem Decretum de mandato eiusdem Clementis VIII. fuit moderatum, & declaratum, videlicet sub eiusdem prohibitione illos tantum comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini legi consueverunt continentur, &c. & non facit mentionem quando casus est dubius, sicut in primo Decreto clare prohibuit, vt casus dubij contenti in Bulla Cœnæ non absoluantur: ergo moderatio primi Decreti fuit deducta res ad terminos iuris communis, quod ius secundum probabilem Doctorum sententiam, ait quod casus reservatus dubius, non censendus est reservatus; licet alij Doctores oppositum sentiant. Quod fuit moderatum primum Decretum quoad casus dubios in Cœna Domini ultra rationem: idem sentit ad modum R. Pater Vincentius Campanilis Societatis Iesu præditus bonitate, ac doctrina. Hæc Baucius loco citato.

RESOL. XLIV.

An reservatio casuum includat peccata præterita? Et quid si censura super his imponatur? Pro quibus aliqua aduertuntur contingentia in supra dictis casibus? Ex part. 8. tract. 7. & Miscell. Ref. 70.

S. 1. R. Espondeo affirmatiuè; igitur dum Prælati casus aliquos reservat, censetur comprehendere non solum postea committendos, sed etiam antea commissos: vt notant Floronus de casibus reservatis, cap. 3. numer. 17. Naldus in summa verb. casus, num. 7. Bordonus resolut. 78. quæst. 24. Nisi tamen oppositum explicet, loquendo solum de peccatis postea committendis. Et nisi censuram imponat, & cum censura reservationem: quia censuram non nisi ad peccata committenda referre potest, & ita intelligitur etiam reservationem referre. Aut nisi demum qui ante promulgationem edicti confessus iam ritè & validè fuisse, ac per obliuionem aut iusta de causa peccata illa prætermisisset, quia tunc liberè postet de iis confiteri & absolvi. Aut etiam nisi iam confessionem incepisset, quia tunc pariter liberè eam postet proficui, & de omnibus simul peccatis absolvi. Ita aduertit Bordonus quæst. 25. & 26.

RESOL. XLV.

An reservatio casuum comprehendat peccata commissiua aut eius reservationem? Tom. I.

Et quid si cum reservatione casuum Superior imponat censuram, & cum censura reservationem? Et docetur, quod cessante causa legis, & causa finali cessat etiam lex, & hoc habet locum in legibus, & statutis. Et aduertitur, quod ignorantes reservationem adhuc illi subiiciuntur? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 39.

S. 1. N. Egatiuè respondet Pasqualigus in 99. can. cen. 2. quæst. 166. num. 2. lex enim non plus extenditur, quam se extendat finis, & ratio ipsius ob quam proximè Legislator mouetur. Et proinde cessante ratione legis, & causa finali, cessat etiam lex, l. in omni ff. de adoptionib. & l. quod dictum, ff. de pactis, & l. adigere, §. quamuis, ff. de iure patron. & c. Et si Christus, de iureiur. Quod habere locum etiam in legibus, & statutis, notant Petr. Anchar. consil. 48. n. 4. Dynus consil. 6. num. 2. vers. Præterea, Angel. consil. 86. Ludou. Rodolphin. lib. 2. Variar. quæst. 35. n. 10. Et ratio est, quia cum finis moueat Legislatorem ad condendam legem, intentio ipsius, vt pote directa ad finem, non plus se extendit ad illam materiam, in qua non reperitur finis: cum autem lex non obliget nisi secundum mensuram intentionis Legislatoris, non obligat circa eam materiam, in qua non reperitur finis. Cum ergo finis reservationis absolutionis non habeat locum in peccatis commissis ante reservationem, non obligabit quoad ipsa.

2. Rursus cum reservatio quoad dispositionem imiteatur legem; & lex de nouo aliquid disponens non trahatur ea præterita, sed solum ad futura, l. leges, C. de legib. & cap. Cognoscere, & cap. fin de consuet. sequitur quod ea, quæ habent causam de præterito, non debeant iudicari secundum legem nouam, sed solum secundum ius antiquum. Et proinde de Rota decis. 818. num. 2. p. 3. diuers. dixit Legem subsequentem non extendi ad præsentia, quæ sunt connexa cum præteritis: ergo nec etiam reservatio extenditur ad absolutionem de præsentibus quoad peccata de præterito, quæ commissa sunt ante reservationem.

3. Sed hæc opinio est contra praxim Confessoriorum, & contra communioem sententiam Doctorum; & ita præter Floronum, Vgolinum, Naldum, & Bordonum quos citauit in part. 8. tract. 7. resolut. 70. Tenet iterum hoc Bordonus in Miscell. decis. 492. quibus adde me citato Pellizzarium in Man. Regul. tom. 1. tract. 6. cap. 2. sect. 2. num. 126. nisi cum reservatione casuum Superior imponat censuram, & cum censura reservationem. Ad rationes verò Pasqualigi respondet Bordonus dicta decis. 492. dicit enim verum esse quod lex non plus se extendit, quam faciat finis, à quo Legislator mouetur ad legem condendam, consequenter, quando condit legem reservationis à prædicto fine obuiandi peccatis mouetur: quoniam autem obuiatio non specificatur ab hoc, vel illo peccato in specie, sed in genere non spectatis commissis vel committendis; idè sub eadem reservatione comprehendit utrumque genus peccati; licet enim obuiatio habeat pro obiecto peccatum futurum, nihilominus extenditur etiam ad præteritum; in quantum penitens reddendo se difficilem & incommodum ad inueniendum Penitentiarium, vel Superiorem pro absolutione à reservatis, retrahitur à futuris culpis, consequenter peccatum iam commissum inuoluit motiui quod inducit Legislatorem ad reservationem. Deinde finis reservationis non tantum est obuiare peccatis futuris, sed etiam vt per eorum absolutionem faciendam tantum ab Episcopis, vel ab

Sup. hac doctrina in to. 6. tr. 1. Refol. 70. & in aliis multis eius annot.

*Que hic est Ref. antecedens. & in alio versibus primæ not. Super hanc censuram in Ref. annot. præterita ante medium.

